

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/76/2019
Identifikačné číslo spisu: 6616204569
Dátum vydania rozhodnutia: 14.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Anna Marková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6616204569.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu ARCHIA SLOVAKIA, s.r.o., Gemerská cesta 1, Lučenec, IČO: 31 606 563, právne zastúpeného AK Gavorová a partners s.r.o., advokátskou kanceláriou so sídlom Lombardíniho 22B, Bratislava, proti žalovanému Slovenský plynárenský priemysel - distribúcia a.s., Mlynské Nivy 44/b Bratislava, IČO: 35 910 739, o určenie povinnosti nahradiť škodu a o vzájomnom návrhu žalovaného o zaplatenie 19.469,86 Eur, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 14Cb/50/2016, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. júna 2018 č. k. 41Cob/224/2017-340, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. júna 2018 č. k. 41Cob/224/2017-340, rozsudok Okresného súdu Lučenec z 12. októbra 2017 č. k. 14Cb/50/2016 -306 a uznesenie Okresného súdu Lučenec z 28. augusta 2018 č. k. 14Cb/50/2016- 363 z r u š u j e a v e c v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. júna 2018 č. k. 41Cob/224/2017-340, potvrdil rozsudok Okresného súdu Lučenec (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 12. októbra 2017 č. k. 14Cb/50/2016-306, ktorým vzájomnú žalobu žalovaného zamietol o zaplatenie 19.469,86 Eur, aplikujúc ustanovenia § 82 ods. 1 písm. d), ods. 2, ods. 3, § 95 ods. 1 písm.d) zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike v spojení s vyhláškou Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 449/2012 Z. z. a zároveň žalobcovi priznal náhradu trov konania v celom rozsahu s tým, že výška bude vyčíslená osobitným uznesením.

2. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie ako i jeho právnym posúdením veci. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku uviedol, že žalovaný si v danom spore vzájomným návrhom uplatnil pohľadávku z obchodnoprávneho vzťahu účastníkov, predstavujúcu náhradu škody vo výške 19.469,86 Eur spolu vrátane nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40,-Eur, ktorá mu vznikla neoprávneným odberom, vypočítanú v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky

č. 449/2012 Z. z., za obdobie od 3. januára 2015 do 7. decembra 2015, kedy zamestnanec žalovaného nadobudol podozrenie, že na odbernom mieste žalobcu dochádza k odberu plynu meradlom, na ktorom bolo porušené originálne zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, konkrétne pozmenená overovacia zabezpečovacia značka, t. j. plomba umiestnená pri počítadle plynomera. Z dokazovania pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že znalec v znaleckom posudku s veľkou pravdepodobnosťou konštatoval, že pôvodné zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii bolo porušené, odstránené a nahradené inou plombou. Nezistil výrazné poškodenie krytu, ani meradla. S najväčšou pravdepodobnosťou došlo k meraniu určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii. Odberateľ, ktorý neoprávnene odoberal plyn, je povinný uhradiť dodávateľovi plynu, prevádzkovateľovi prepravnej siete a prevádzkovateľovi distribučnej siete, resp. prevádzkovateľovi zásobníka skutočne vzniknutú škodu, ak vznikla (§ 82 ods. 2 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike). Ak nemožno vyčíslieť skutočne vzniknutú škodu na základe objektívne spoľahlivých podkladov použije sa spôsob výpočtu takejto škody, určeným všeobecne záväzným právnym predpisom, vydaným podľa § 95 ods. 1 písm. l (i) citovaného zákona. Odberateľ zodpovedá za to, že odoberal plyn meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti právnym úkonom za predpokladu splnenia ďalších podmienok objektívnej zodpovednosti a to vznik škody a príčinnej súvislosti medzi existenciou protiprávneho úkonu a škodou (uznesenie NS SR 4Cdo/210/2008 zo dňa 28.10.2009)

3. S poukazom na ust. § 15 ods. 6 zákona č. 142/2000 Z. z. o meteorológii v znení platnom do 28.2.2017 odvolací súd konštatoval, že platnosť overenia určeného meradla zaniká, ak je poškodená, pozmenená, odstránená alebo inak porušená overovacia značka. Pri narušení objektívnej možnosti zmarenia odberu plynu za určité obdobie je potrebné vypočítať predpokladanú škodu na odbere plynu a je potrebné zistiť predpokladaný možný odber plynu cez meradlo postupom podľa vyhlášky č. 449/2012 Z. z. Objektívnosť a spoľahlivosť podkladov pre vyčíslenie škody je závislé od toho, či meradlo vyhovuje technickým a metrologickým požiadavkám stanoveným v prílohe č. 13 vyhlášky č. 210/2000 Z. z. úradu pre normalizáciu a skúšobníctvo Slovenskej republiky zo 16. júna 2000 a metrologickej kontrole odvolací súd konštatoval, že základným predpokladom pre vyššie uvedený postup v zmysle citovaných zákonných ustanovení je preukázanie vzniku škody v dôsledku neoprávneného odberu. Povinnosť preukázať, že vznikla škoda v dôsledku protiprávneho konania, ťaží žalovaného, ktorý uplatňuje v tomto súdnom konaní nárok na náhradu škody voči žalobcovi. Odvolací súd následne zhodne so súdom prvej inštancie konštatoval, že žalovaný nepredložil žiadne dôkazy preukazujúce vznik škody, porušenie zabezpečovacieho zariadenia a meracieho zariadenia na odbernom mieste žalobcu, konkrétne pozmenením plomby nachádzajúcej sa pri počítadle plynomera. V danom prípade tak neboli naplnené všetky znaky zodpovednosti za škodu, t. j. neoprávnený odber plynu žalobcom v príčinnej súvislosti so vznikom škody na ťarchu žalobcu. Nepostačuje len na základe preukázania porušenia zabezpečovacieho zariadenia meradla formálne vykonať fiktívny odpočet v zmysle vyhlášky. Vzájomnému návrhu v predmetnej sporovej veci preto nemôže byť vyhovené. Odvolací súd na základe vyššie uvedeného potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu ako vecne správny podľa § 387 CSP.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ a písm. c/ CSP. Dovolateľ namietal, že odvolací súd nesprávne právne posúdil spôsob určenia výšky škody, keď sa stotožnil s vysloveným právnym názorom súdu prvej inštancie, podľa ktorého žalovaný mal zistiť, či v dôsledku porušenia zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii došlo aj k tomu, že uvedené meradlo nesprávne zaznamenávalo odber plynu a zároveň potvrdil právny názor, že na určenie výšky skutočnej škody je možné použiť údaje z meradla, ktorého platnosť úradného overenia zanikla. Podľa žalovaného odvolací súd ju vyriešil v rozpore s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, konkrétne s uznesením z 22. marca 2018, sp. zn. 3Obdo/51/2017, v zmysle ktorého je irelevantné, či bolo meradlo funkčné alebo nefunkčné, prípadne, či zaznamenávalo skutočný alebo nižší odber plynu. Dovolací súd zároveň v tejto súvislosti poukázal na to, že druhým predpokladom zodpovednosti za škodu (vznikom škody), ktorý pristupuje k neoprávnenému odberu plynu ako k protiprávnemu úkonu, je skutočnosť, že odberateľ plynu v rozhodnom období odoberal plyn prostredníctvom meradla s porušeným zabezpečením proti neoprávnenej manipulácii. Tento predpoklad bol žalovaným v konaní na súde prvej inštancie preukázaný, v dôsledku čoho, podľa

názoru žalovaného neobstojí právne posúdenie odvolacieho súdu, podľa ktorého neboli naplnené predpoklady zodpovednosti za škodu. Podľa názoru žalovaného skutočnú výšku škody v prípade akéhokoľvek neoprávneného odberu plynu v ust. § 82 ods. 1 zákona o energetike, je možné zistiť len vtedy, ak má žalovaný, ako prevádzkovateľ distribučnej siete, z ktorého bol plyn odobratý, k dispozícii údaj o presnom množstve odobratého plynu v rozhodnom období. Údaj na meradle, ktorého platnosť úradného overenia zanikla, nesmie byť použitý na určenie množstva odobratého plynu, t. j. ani na určenie výšky skutočne spôsobenej škody, keďže meradla bez platného overenia nie je možné používať na účel, na ktorý sú určené. Takýto záver podľa žalovaného jednoznačne vyplýva z ustanovení zákona č. 142/2000 o meteorológii v znení platnom a účinnom v rozhodnom období. Podľa dovolateľa právne posúdenie súdu prvej inštancie, potvrdené odvolacím súdom, podľa ktorého by sa množstvo odobratej komodity mohlo určovať meradlom bez platného overenia, popiera verejný záujem na dodržiavaní mier a ciach. Keďže v prípade odberu plynu meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, nie je možné zistiť výšku spôsobenej škody (presné množstvo neoprávneného odberu), na určenie rozsahu skutočnej výšky škody je možné použiť metodiku stanovenú vo všeobecne záväznom právnom predpise - vyhláske Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 449/2012 Z. z.

5. Žalobca navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ako súd dovolací [podľa § 35 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), konajúca zamestnancom s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. b/ C. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

7. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

8. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/, c/ CSP. Vychádzajúc z obsahu dovolania (čl. 11 CSP) je zrejme, že právnou otázkou, pri ktorej sa odvolací súd podľa žalovaného odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, je otázka predpokladov zodpovednosti za škodu spôsobenú neoprávneným odberom plynu, pričom dovolateľ vymedzil právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, uviedol, ako mal nastolenú právnu otázku podľa jeho názoru správne riešiť. Dovolací súd konštatuje, že je splnená podmienka prípustnosti dovolania v rozhodovanej veci.

9. Základnými úvahami, vedúcimi konajúce súdy k záveru o preukázaní vzniku škody v dôsledku neoprávneného odberu bol záver, že žalovaný nepredložil žiadne dôkazy preukazujúce vznik škody, porušenie zabezpečovacieho zariadenia a meracieho zariadenia na odbernom mieste žalobcu, konkrétne pozmenením plomby nachádzajúcej sa pri počítadle plynomera. V danom prípade neboli naplnené všetky znaky zodpovednosti za škodu, t. j. neoprávnený odber plynu žalobcom v príčinnej súvislosti so vznikom škody na ťarchu žalobcu. Nepostačuje len na základe preukázania porušenia zabezpečovacieho zariadenia meradla formálne vykonať fiktívny odpočet v zmysle vyhlášky.

10. Súd prvej inštancie výslovne vo svojom rozhodnutí konštatuje, že zo znaleckého posudku, v ktorom znalec s veľkou pravdepodobnosťou predpokladal, že pôvodné zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii bolo porušené - odstránené a nahradené inou plombou, nezistil výrazné poškodenie krytu ani meradla. Je možné konštatovať, že s najväčšou pravdepodobnosťou došlo k meraniu určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii nezistenou osobou,

napriek uvedenému však dochádza k záveru, že znalec nezistil poškodenie plomby osadenej v kryte číselníka meradla. Je preto možné vyvodiť záver o tom, že meradlo mohlo aj naďalej správne merať množstvo odobratého plynu a tieto údaje podľa názoru súdu prvej inštancie môžu byť použité pri zisťovaní skutočnej výšky škody. Takéto konštatovanie si však vnútorne odporuje, keďže ide o zodpovednosť objektívnu a napriek tomu, že meradlo je na verejne dostupnom mieste, ex lege za akúkoľvek neoprávnenú manipuláciu s ním zodpovedá odberateľ.

11. Súd prvej inštancie ďalej uzavrel, že ak teda došlo k neoprávnenému odberu plynu, žalovaný mal zisťovať skutočne uniknutú škodu, ak vôbec vznikla. V prípade, že by nebolo možné vyčísliť skutočne vzniknutú škodu na základe objektívnych a spoľahlivých podkladov, vtedy sa použije spôsob výpočtu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu stanoveným všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným podľa § 95 ods. 1 písm. l) zákona č. 251/2012 Z. z. Žalovaný preto mal zistiť, či porušením zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii došlo aj k tomu, že uvedené meradlo nesprávne zaznamenávalo odber zemného plynu. V prípade, že by došlo k takémuto zisteniu, výška škody by bola stanovená vykonávacím predpisom. Pokiaľ meradlo správne zaznamenávalo množstvo plynu, ktoré prešlo z distribučnej siete k odberateľovi, výška škody bola zistiteľná a bolo možné verifikovať, či stav uvedený za rozhodné obdobie je stavom správnym. Ďalej dochádza k záveru, že pokiaľ tak žalovaný nepostupoval, nemôže sa domáhať stanovenia výšky podľa vyššie uvedenej vyhlášky.

12. Súd prvej inštancie teda právne posúdil vec tak, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno ohľadom výšky spôsobenej škody. Vyslovený právny záver potvrdil svojím rozhodnutím odvolací súd.

13. Dovolací súd, riešiac tak otázku dôvodnosti dovolania vo vzťahu k položenej dovolacej otázke, musel najskôr predbežne vyriešiť, či už nebola najvyšším súdom zodpovedaná.

14. V konaní tak nezostalo sporným, či je naplnený predpoklad vzniku zodpovednosti žalovaného za škodu porušením zabezpečenia na technickom zariadení, ale sporným zostal spôsob vyčíslenia takejto škody pre prípad, kedy by bolo zrejme možné získať určité hodnoty týkajúce sa množstva odobratého plynu priamo z takéhoto meradla.

15. Podľa ustanovenia § 59 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike neoprávneným odberom plynu je odber bez určeného meradla alebo s meradlom, ktoré nebolo namontované prevádzkovateľom siete, alebo na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii. Odberateľ, ktorý neoprávnene odoberal plyn, je povinný uhradiť dodávateľovi plynu, prevádzkovateľovi prepravnej siete a prevádzkovateľovi distribučnej siete, prevádzkovateľovi zásobníka skutočne vzniknutú škodu, ak vznikla. Odberateľ, ktorý neoprávnene odoberal plyn, je povinný uhradiť spolu so škodou aj ušlý zisk dodávateľovi plynu, prevádzkovateľovi prepravnej siete a prevádzkovateľovi distribučnej siete (ods. 2).

16. Pre naplnenie predpokladov zodpovednosti za škodu podľa § 59 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike postačuje, ak je preukázané, že došlo k neoprávnenému zásahu do určeného meradla, a že odberateľ v rozhodnom období odoberal plyn prostredníctvom takéhoto meradla. Pre naplnenie zákonných predpokladov zodpovednosti odberateľa plynu za škodu spôsobenej neoprávneným odberom plynu podľa skutkovej podstaty neoprávneného odberu plynu uvedenej v ustanovení § 59 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike je irelevantné, či následne bolo meradlo funkčné, alebo či zaznamenávalo alebo nezaznamenávalo skutočný odber plynu. Rovnako tak je irelevantné, či k neoprávnenému zásahu do určeného meradla plynu došlo zo strany odberateľa plynu alebo zo strany tretej osoby, nakoľko zákon v predmetnej skutkovej podstate neoprávneného odberu plynu konštruje zodpovednosť odberateľa plynu ako objektívnu zodpovednosť (t. j. bez ohľadu na zavinenie).

17. Z ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyplýva, že pri neoprávnenom odbere plynu meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, je daná objektívna zodpovednosť odberateľa plynu. Odberateľ plynu zodpovedá už len za to, že odoberal plyn meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti manipulácii, pričom porušenie tohto zabezpečenia mohol spôsobiť ktokoľvek, teda porušenie zabezpečenie meradla proti neoprávnenej manipulácii nie je viazané

len na odberateľa samotného, prípadne na iné osoby, ktoré, či už na podnet odberateľa plynu, alebo s jeho vedomím toto zabezpečenie meradla porušili (viď 1Cdo/107/2008 a rovnako aj 4Cdo/102/2010 a 3Cdo/99/2012).

Ustanovenie § 59 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike obsahuje definíciu neoprávneného odberu plynu a ods. 2 právneho dôsledky v súvislosti s neoprávneným odberom, t. j. povinnosť takéhoto odberateľa uhradiť dodávateľovi plynu škodu, ak vznikla. Ak sú v súdnom konaní skutočne preukázané všetky znaky zodpovednosti za škodu, t. j. existencia protiprávneho úkonu, škoda a príčinná súvislosť medzi existenciou protiprávneho úkonu a škodou, nie je žiaden dôvod pre neuloženie povinnosti škodu nahradiť (viď 4Cdo/30/2009).

Ak je v konaní preukázané, že odberateľ v rozhodnom období odoberal plyn meradlom s porušeným zabezpečením proti neoprávnenej manipulácii (t. j. dopustil sa neoprávneného odberu plynu), vznikla mu v súlade s § 82 ods. 2 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike (rovnako aj § 59 ods. 2 zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike - pozn. dovolacieho súdu) povinnosť nahradiť dodávateľovi plynu vzniknutú škodu vrátane ušlého zisku. Za protiprávny úkon ako jeden z predpokladov zodpovednosti za škodu zákon považuje neoprávnený odber plynu, ktorý bol meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii. V takom prípade je v zmysle § 82 ods. 1 písm. d/ zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike (rovnako aj § 59 ods. 1 písm. d/ zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike - pozn. dovolacieho súdu) rozhodujúce samotné porušenie zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii plynu na meradle. Pritom je irelevantné, či bolo meradlo funkčné alebo nefunkčné, prípadne, či zaznamenávalo skutočný alebo nižší odber plynu. Dovolací súd zároveň v tejto súvislosti poukazuje na to, že druhým predpokladom zodpovednosti za škodu (vznikom škody), ktorý pristupuje k neoprávnenému odberu plynu ako k protiprávnemu úkonu, je skutočnosť, že odberateľ plynu v rozhodnom období odoberal plyn prostredníctvom meradla s porušeným zabezpečením proti neoprávnenej manipulácii. Tretím predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu je potom príčinná súvislosť medzi neoprávneným odberom plynu definovaným zákonom o energetike a vznikom škody [viď 3Obdo/51/2017 (publikované v časopise Zo súdnej praxe č. 5/2018) a rovnako aj 2Obdo/32/2018 a 2Obdo/33/2018].

V dôsledku zásahu do plomby meradla možno s veľkou pravdepodobnosťou predpokladať, že pôvodné zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii bolo porušené - odstránené a nahradené inou plombou. Neobstojí tak právne posúdenie veci uskutočnené súdmi nižšej inštancie, že žalobca neunesol dôkazné bremeno spočívajúce v preukázaní existencie protiprávneho úkonu (neoprávneného odberu), vzniku škody a príčinnej súvislosti medzi nimi, keďže nebolo preukázané, či v dôsledku porušenia plomby bolo meracie zariadenie nefunkčné a či žalovaný vykonal neoprávnený zásah do meradla neoprávnenou manipuláciou s ním, v dôsledku ktorého by následne nezaznamenávalo skutočný odber plynu.

18. V tejto súvislosti vo veci rozhodujúci senát dovolacieho súdu poukazuje na závery vyslovené v uznesení z 29. novembra 2018, sp. zn. 5Obdo/32/2018 z ktorých vyplýva, že škodou, ktorú je prevádzkovateľ distribučnej siete oprávnený vymáhať, je škoda skutočná, t. j. spočívajúca v odstránení protizákonného stavu (oprava poškodenej plomby a súvisiace náklady), hodnota neoprávnene odobratého množstva zemného plynu, ako aj v nákladoch, ktoré žalobca musí v súvislosti s neoprávneným odberom plynu vynaložiť a ktoré by mu nevznikli, ak by k neoprávnenému odberu plynu nedošlo. Nejde teda výlučne o hodnotu odobratého plynu, ako nesprávne uzavreli sudy nižšej inštancie, navyše, hodnota takto odobratého plynu nemôže zodpovedať pôvodnej zmluvnej cene s poskytovateľom prístupu k distribučnej sieti, ktorý však v relevantnom období nemohol plyn podľa zmluvy žalovanému dodávať. V prípade odberu plynu meradlom, na ktorom je porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, vzniká žalobcovi ako prevádzkovateľovi distribučnej siete škoda, keďže dochádza k zmenšeniu jeho majetku o hodnotu odobratého množstva zemného plynu žalovaným. Za skutočnú škodu je potrebné považovať aj náklady, ktoré žalobca musel v súvislosti s neoprávneným odberom plynu vynaložiť a ktoré by mu inak nevznikli.

Pre prípad, kedy skutočnú škodu nie je možné určiť inými relevantnými prostriedkami, zákon splnomocnil príslušné ministerstvo, aby všeobecne záväzným predpisom určilo náhradný spôsob výpočtu výšky škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu, a to vydalo Vyhlášku Ministerstva hospodárstva SR č. 155/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje spôsob výpočtu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu. Pre určenie skutočne spôsobenej škody v zmysle množstva odobratého plynu v prípade neoprávnených odberov plynu by prevádzkovateľ distribučnej siete, z ktorej bol plyn

neoprávnene odobratý, musel poznať presné množstvo takto odobratého zemného plynu. Podľa § 19 zákona č. 142/2000 Z. z. o metrológii a o zmene a doplnení niektorých zákonov je možné určené meradlá používať na daný účel, len ak majú platné overenie, ak sa toto vyžaduje, teda záväzný (jednoznačný) údaj o spotrebe môže poskytnúť výlučne plynomer s platným overením. Na určenie množstva odobratého plynu tak nie je možné použiť údaj z meradla, na ktorom bola porušená plomba (overovacia/zabezpečovacia značka).

Objektívnym a spoľahlivým podkladom, ktorý zákon o energetike v § 59 ods. 3 predpokladá, t. j. podkladom na základe ktorého by bolo možno presne zistiť odberateľom spotrebované množstvo plynu počas rozhodného obdobia (t. j. výšku skutočnej škody), nemôže byť ani údaj o spotrebe na odbernom mieste za predchádzajúce obdobie, keďže toto neznamená automaticky rovnaký odber za obdobie zisťované.

Pokiaľ teda nie je možné určiť skutočne odobraté množstvo plynu v rozhodnom období spôsobom, ktorý neodporuje zákonu, a teda nemožno spoľahlivo určiť výšku skutočne spôsobenej škody v prípade odberu plynu meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, je potrebné túto výšku určiť spôsobom ustanoveným zákonom, a to za použitia na to vypracovaného podzákonného predpisu, ktorý zároveň zohľadňuje existenciu konkrétnych spotrebičov nachádzajúcich sa v nehnuteľnosti, v ktorej k odberu plynu dochádzalo, a ich skutočnú spotrebu.“

19. V ďalšom rozhodnutí, v rozsudku z 13. júna 2019, sp. zn. 3Obdo/49/2018 dovolací súdu skonštatoval, že skutočne vzniknutou škodou podľa ustanovenia § 59 ods. 2 zákona o energetike, ktorú je prevádzkovateľ distribučnej siete oprávnený vymáhať, sa rozumie hodnota neoprávnene odobratého množstva zemného plynu a náklady vynaložené prevádzkovateľom distribučnej siete v súvislosti s neoprávneným odberom plynu, ktoré by mu inak nevznikli.

Pre určenie výšky vzniknutej škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu podľa ustanovenia § 59 ods. 2 zákona o energetike je nevyhnutné poznať presné množstvo takto odobratého plynu. Presné množstvo odobratého plynu je možné určiť len určeným meradlom s platným overením, na ktorom nie je porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii. Ak bolo na určenom meradle plynu zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii porušené, nie je možné použiť pri určení výšky škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu namerané hodnoty odobratého plynu, a to bez ohľadu na to, či bolo meradlo funkčné alebo nefunkčné, prípadne, či zaznamenávalo skutočný alebo nižší odber plynu. Pre určenie skutočného množstva neoprávnene odobratého plynu nemožno považovať za objektívny a spoľahlivý podklad pre určenie skutočne vzniknutej škody v zmysle § 59 ods. 3 zákona o energetike údaj o spotrebe plynu za predchádzajúce, prípadne nasledujúce obdobie, nakoľko takýto údaj o spotrebe nepreukazuje množstvo skutočne neoprávnene odobratého plynu za rozhodné obdobie. Na bližšie odôvodnenie citovaných právnych záverov zároveň dodal, že: „Ak bolo na určenom meradle plynu porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, nemožno ho použiť na daný účel s poukazom na znenie ustanovenia § 19 ods. 1 zákona č. 142/2000 Z. z. o metrológii v znení účinnom do 30. júna 2018, a hodnoty namerané meradlom (t. j. plynomerom), na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, nemôže žalobca ako prevádzkovateľ distribučnej siete použiť ako údaj o množstve odobratého plynu. Pokiaľ došlo k porušeniu zabezpečenia plynomeru proti neoprávnenej manipulácii, nemá prevádzkovateľ distribučnej siete objektívnu možnosť zistiť množstvo skutočne odobratého plynu. Za účelom zistenia skutočne vzniknutej škody nie je možné vychádzať z údajov o množstve odobratého plynu za obdobie, ktoré predchádzalo neoprávnenému odberu plynu prípadne za obdobie, ktoré nasledovalo po neoprávnenom odbere plynu, keďže tieto údaje nepredstavujú údaj o množstve skutočne odobratého plynu počas obdobia neoprávneného odberu plynu. Pri neoprávnenom odbere plynu meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, podľa § 59 ods. 1 písm. d/ zákona o energetike, nemôže množstvo skutočne odobratého plynu a výšku skutočne vzniknutej škody určiť znalec v znaleckom posudku (keďže to nemôže určiť ani samotný poškodený), ktorý tak nie je možné považovať za objektívny a spoľahlivý podklad pre vyčíslenie skutočne vzniknutej škody. Výška skutočne vzniknutej škody sa určí spôsobom predpokladaným v ustanovení § 59 ods. 3 druhá časť vety zákona o energetike, a to výpočtom škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu na základe Vyhlášky č. 155/2005 Z. z.“

20. Judikatúrou najvyššieho súdu prijaté právne závery sú aktuálne aj v rozhodovanej veci a dovolací súd na ne v podrobnostiach poukazuje.

21. Nakoľko žalovaný opodstatnene vytýkal odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie veci,

dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.).

22. Dovolací súd zrušil aj uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o výške trov konania (uznesenie z 28. augusta 2018, č. k. 14Cb/50/2016-363), keďže v danom prípade nebol viazaný rozsahom podaného mimoriadneho opravného prostriedku s poukazom na ustanovenie § 439 písm. a/ CSP. V prípade závislosti výrokov môže dovolací súd prejednať aj závislý výrok bez toho, aby bol dovolateľom napadnutý. Judikatúra najvyššieho súdu (R 73/2004) ustálila, že závislým výrokom môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci.

23. Výdanie uznesenia o výške trov konania je jednostranne závislé od existencie rozhodnutia vo veci samej. Zrušením rozsudku odvolacieho súdu uznesenie o výške trov konania ako závislé rozhodnutie stratilo svoj podklad. Bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutie vo veci samej by zostalo uznesenie o výške trov konania osamotené, strácalo by rozumný zmysel a odporovalo by to princípu právnej istoty (obdobne aj I. ÚS 549/2015, 2Cdo/267/2008, 1Cdo/36/2011, 6Cdo/201/2012 a 2MOBdoV/4/2012).

24. V ďalšom konaní je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C. s. p.).

25. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

26. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.